Nr 112.

Av herr **Sköld** *om taxering till bevillning såsom för inkomst av kapital och arbete utav viss del av inkomst av fastighet m. m.*

Tack vare den rådande dyrtiden har kommunernas utgiftskonton i hög grad belastats. Detta gäller inte minst de rena landskommunerna. Man behöver endast peka på sådana rent nya utgiftsposter, som anslag för lindrande av dyrtiden och organisationskostnader för kristidsorganisationen för att få full belysning över detta förhållande. Rent oroväckande är också den kostnadsstegring, som bränslepriserna vålla för uppvärmning av kyrkor, skolor och fattigvårdsanstalter. Men under det städer och industrisamhällen hållits skadeslösa genom de väsentligt stegrade beskattningsbara inkomster, som de gynnsamma konjunkturerna begåvat industri och andra näringar med, så har den från industri fria landskommunen ingalunda i en däremot svarande utsträckning fått några nya skatteobjekt. Skattdragarna i en sådan kommun äro ju som bekant dels hantverkare, löntagare och arbetare och dels lantbrukare. Den förra kategorien har nog i någon mån fått ökade inkomster — dock långt ifrån i den utsträckning som motsvarande i städer och industricentra — och därmed förenade högre kommunalskatter. Men den härigenom uppkommande ökningen av antalet bevillningskronor är så obetydlig, att utdebiteringen per bevillningskrona blir rent olidligt hög. För de mindre bemedlade blir skatten obeskrivligt tryckande, så mycket mera som man lugnt kan våga påstå, att prisstegringen på nödvändighetsvaror alltid håller sig ett stycke före löneökningen, ja, man kan nog säga, att prisstegringen lämnar lönerna allt längre bakom sig. Vad den andra skattdragarkategorien, lantbrukarna, beträffar, så torde den vara en av de samhällsklasser, som varit ekonomiskt sett mest gynnade av kristiden. Men tack vare det kommunala beskattningssystem, efter vilket lantbruket be-

skattas, ha lantbrukarna inte kommit att bidraga till kommunens utgifter i proportion till sina verkliga inkomster. Visserligen har en höjning av taxeringsvärdet på jordbruksfastigheter skett vid 1918 års fastighetstaxering, men man följde därvid den principen — som jag ingalunda anser orimlig — att, då taxeringen avser 5 år, inte låta en tillfällig högkonjunktur helt diktera ökningen. Hur som helst har denna höjning av taxeringsvärdet inte räckt till för att bringa 6 % av taxeringsvärdet i nivå med lantbrukarnas verkliga nettoinkomster. Detta skedde inte vid 1918 års taxering och kommer ännu mindre att bli fallet 1919, enär det sistförflutna året torde ha varit ett av de hittills mest lukrativa för jordbruket. För att inte jordbruket vid en eventuell nedgång i de goda konjunkturerna genom en för hög fastighetstaxering skulle komma att beskattas mer än skäligt, har samhället vid 1918 års fastighetstaxering låtit sin rätt att helt beskatta inkomsten på jordbruk falla. Men detta kan inte vara rättvist, och därför bör man också försöka finna någon utväg att i väntan på fallande konjunkturer låta lantbrukaren i samma proportion som andra medborgare deltaga i fyllandet av samhällets skattebehov.

Missproportionen mellan de olika skattdragarkategoriernas kommunala skattskyldighet belyses klart av ett par exempel hämtade från taxeringslängden för Oxie kommun. En lantbrukare fick vid 1918 års fastighetstaxering sitt hemman taxerat till 38,400 kronor. Han betalar alltså skatt till kommunen för 2,304 kronor, och med 10 kronor per bevillningskrona blir hans kommunalskatt 230: 40 kronor. Men samme lantbrukare har av sitt jordbruk deklarerat en inkomst av 4,500 kronor, och då detta väl får anses vara hans verkliga nettoinkomst, borde han rättvisligen betala 450 kronor. En stationsinspektor är taxerad till 2,944 kronor. Han får i kommunalskatt 294: 40 kronor. En annan lantbrukares gård är taxerad till 33,000 kronor, och han får följaktligen en kommunalskatt på 198 kronor, men då han deklarerat en inkomst från jordbruket på 3,900 kronor, borde han i stället betala 390 kronor. En stationskarl har en inkomst på 1,977 kronor, och hans skatt blir 197: 70 kronor. I dessa fall har löntagaren fått betala skatt för hela sin inkomst men lantbrukaren för endast omkring 50 % av sin.

Det förefinnes sålunda en stor differens mellan den summa, för vilken lantbrukaren betalar skatt till kommunen, och hans verkliga nettobehållning, en differens, som vid 1919 års taxering skall visa sig större än någonsin. Det är rent svindlande summor, som tagits in på skog, torv, frukt, fröodlingar, utsäde och rotfrukter, för att nämna några av de rikaste inkomstkällorna. En lantbrukare i min hemtrakt, vars hemman

är taxerat till 99,000 kronor och som sålunda kommer att betala skatt till kommunen för 5,940 kronor, har under 1918 haft sin jord normalt besådd med stråsäd, sockerbetor och rotfrukter och har, enligt vad på området kunniga och erfarna personer approximativt beräknat, under 1918 haft en nettoinkomst av 20 à 25 tusen kronor. Och detta är ingalunda ett undantagsfall. Men de äro inte få, som tack vare fröodlingar t. ex. på relativt små hemman förskaffat sig inkomster på ännu väldigare summor.

I en tid, då de lägre inkomsttagarna pressas oerhört både av exceptionellt höga levnadsomkostnader och av dryga skatter, bör det inte vara mer än rättvist, att även lantbrukarens hela inkomst blir kommunalt beskattad, och i dagar, då kommunerna få det allt svårare att anskaffa medel till de växande behoven, då måste lantbrukaren i lika grad som andra medborgare medverka till att fylla dessa behov. Jag tror mig därför endast medverka till uppnående av större rättvisa, då jag föreslår, att lantbrukarna måtte beskattas kommunalt i proportion till sina inkomster.

Då väl senast vid nästkommande riksdag förslag till omläggning av det kommunala skattesystemet torde vara att förvänta och då det ingalunda är min mening att föregripa dessa förslag, avser jag endast ett provisorium. Man skulle kanske kunna tycka att inför denna snart förestående allmänna revision av de kommunala skatterna vore några åtgärder för närvarande icke påkallade, men när man betänker, att de närmaste åren, som ju icke komma att beröras av ett eventuellt nytt skattesystem, bli de för kommunernas ekonomi mest brydsamma och för skattdragarna mest betungande, då är ett ögonblickligt ingripande nödvändigt.

Ett avhjälpande av ovan berörda missförhållanden kan lämpligen ske därigenom att den skillnad, som förefinnes mellan 6 % på taxeringsvärdet av en persons hemman och hans till inkomst- och förmögenhetsskatt taxerade inkomst, bevillingstaxeras och beskattas såsom inkomst av kapital och arbete. Ehuru ett förändrande av den kommunala beskattningen för annan fastighet inte spelar den roll, som vad jordbruksfastighet beträffar, så torde det ändå vara lämpligast att för kontinuitetens skull förfara på samma sätt här som vid jordbruksfastighet. Det torde även vara av behovet påkallat att utsträcka den kommunala beskattningen jämväl till inkomst av aktier i inländskt aktiebolag; det är numera en allmän mening, att dessa på många håll oerhörda inkomster inte längre få undandragas den kommunala beskattningen. Den tanke, som på senare tid allt mera trängt sig fram, att man även vid den

kommunala beskattningen borde ha en viss progressivitet, är utan tvivel aktuell redan nu, men då ett tillämpande härav i detta enbart som provisorium tänkta förslag väl skulle medföra allt för stora rubbningar i det nuvarande systemet, har jag icke ansett mig böra göra förslag därom nu; vid den förestående revisionen torde dock frågan på allvar komma upp.

Hur detta i all korthet skisserade förslag kommer att verka, belyses av nedanstående exempel:

Fastighetens karaktär	Fastighetens taxeringsvärde	6 eventuellt 5 % av fastighetens taxeringsvärde	Antal bevillningskronor	Taxerat belopp till inkomst- och förmögenhetsskatt härflytande ur fastighet	Taxerat belopp till inkomst- och förmögenhetsskatt härflytande ur aktier	Taxerat belopp till inkomst- och förmögenhetsskatt härflytande ur annan källa	Summa taxerat belopp till inkomst- och förmögenhetsskatt	Skillnad mellan 6 eventuellt 5 % av taxeringsvärdet och till inkomst- och förmögenhetsskatt taxerat belopp	Antal bevillningskronor	Summa bevillningskronor
Jordbruks	50,000	3,000	30	5,500	—	—	5,500	2,500	25	55
»	30,000	1,800	18	1,500	—	—	1,500	—	—	18
»	140,000	8,400	84	18,000	4,000	700	22,700	14,300	143	227
Annan . .	15,000	750	7·5	900	—	2,100	3,000	2,250	22·5	30

Om sålunda ovan omtalade »skillnad» behandlas som inkomst av kapital och arbete och aktieinkomsten desslikes bevillningstaxeras, uppstår enligt mitt förmenande inga som helst tekniska svårigheter vid tillämpningen. De myndigheter, som det åligger att göra upp taxeringslängderna, ha blott att på bevillningssidan i den för bevillning av kapital och arbete samt inkomst- och förmögenhetsskatten avsedda längden uppföra dessa nytillkommande bevillningstaxerade summor.

Med stöd av vad jag sålunda anfört, får jag hemställa:

1) att riksdagen måtte besluta:

a) att i det fall, då den vid taxering innevarande och nästkommande år till inkomst- och förmögenhetsskatt taxerade inkomsten av fastighet överstiger för jordbruksfastighet 6 och för annan fastighet 5 % av ifrågavarande fastighets taxeringsvärde, skall

skillnaden mellan dessa båda summor vid 1919 och 1920 års taxeringar bevillningstaxeras, som vore den en inkomst av kapital och arbete;

b) att utdelning på aktier i inländskt aktiebolag och solidariskt bankbolag skall räknas som inkomst av kapital och arbete och bevillningstaxeras;

2) att bevillningsutskottet behagade vidtaga de ändringar i gällande författningar och formulera den lagtext, som ett bifall till vad jag under 1) yrkat kan föranleda.

Stockholm den 20 januari 1919.

Per Edvin Sköld.

I motionens syfte instämma:

K. J. Söderberg. *Lars Borggren.* *Per Svensson.*